N°. 443.

DE GRONDWET.

185

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 27 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De nota, door den heer VAN BOSSE gevoegd bij het voorloopig Verslag der Tweede Kamer over het eerste hoofdstuk der Staatsbegrooting, verdient de meeste opmerkzaamheid.

De welsprekende cijfers, die daarin voorkomen als slotsom zijner berekeningen, komen overeen met cijfers, reeds vroeger door ons medegedeeld.

Voor 1855 zullen, naar de voorstellen der Regering, bijna *vier millioen guldens meer* worden uitgegeven dan in 1851.

Ondanks deze, betreurenswaardige, opvoering van 's lands uitgaven, kan men nog ruim *drie millioen guldens* besteden tot vermindering van lasten.

Wanneer door deze Regering een spaarzaam beheer, gelijk in vorige jaren, ware in acht genomen: er zouden jaarlijks *zeven millioen guldens* beschikbaar zijn, om daarmede de lasten der Natie te verligten.

Wat zou niet al door die *zeven millioen* te verkrijgen zijn geweest?

De Staats-commissie voor het ontwerpen van eene organisatie der regterlijke magt is overleden.

De mortuis nil nisi bene; en daarom zullen wij niet in herinnering brengen, hoe wij, reeds bij de benoeming der Commissie, de nutteloosheid van den maatregel hebben ingezien, vooral wegens hare heterogene zamenstelling, hoe achtenswaardig overigens de personen zijn, waaruit de Commissie was zamengesteld.

Maar over den Minister van Justitie, die de zamenstelling, zoowel als de ontbinding provoceerde, een enkel woord.

Wanneer de *zamenstelling* reeds bewees, dat de Commissie slechts diende, om tijd te winnen en zelf de handen niet aan het werk te slaan (want van eene Commissie, bestaande uit personen, van wier beginselen omtrent het onderwerp in quaestie bekend was, dat zij het onderling nooit eens zouden kunnen worden, was reeds, *a priori*, geen practische uitkomst te wachten): het besluit, waarbij de *ontbinding* wordt aangekondigd, toont maar al te zeer aan, dat de Minister van Justitie op nieuw naar een middel tot uitsel heeft gezocht en tevens naar een bliksemafleider voor het onweder, dat uit den boezem der Tweede Kamer tegen hem dreigt op te steken.

Wij begrijpen, in de eerste plaats, niet, waarom het besluit tot ontbinding der Commissie de ware reden van die ontbinding heeft verzwegen; waarom niet geconstateerd wordt, wat wereldkundig is, dat namelijk gebrek aan overeenstemming tusschen de leden der Commissie onderling en den Minister elke practische uitkomst onmogelijk maakte en derhalve het doel, met de instelling der Commissie beoogd, niet bereikt kon worden. Het is te betreuren, dat deze Regering, in al hare maatregelen, de waarheid tracht te bemantelen, die nogtans wel juist daardoor des te scherper, en voor haar op meer onaangename wijs, in het licht treedt. Ware het besluit geen officiel staatsstuk: men zou kunnen meenen, dat de Minister van Justitie heeft willen persifleren eene Commissie, die, geroepen om de grondslagen te beramen, „welke bij de wet tot regeling „eener nieuwe regterlijke inrigting zullen worden gevolgd, en om, na met den Minister van Justitie „daarover in overleg te zijn getreden, en na die grondslagen met hem te hebben vastgesteld, overeenkomstig dezelve over te gaan tot het ontwerpen eener wet „op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, in verband met verbeteringen, zoowel in de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, als in die van het Wetboek van Strafvordering, met bijvoeging van de vereischte memorie van toelichting, om vervolgens door den Min. van Justitie aan 's Konings nadere overweging te worden onderworpen„ (1) *nu* den dank des Konings te doen betuigen voor de „*uitvoering van hunne taak*,„ daar het te gelijker tijd blijkt, dat die geheele „uitvoering„ zich eenvoudig heeft opgelost in „belangrijke „opmerkingen en aanwijzingen„ (2), of met andere woorden: in discussiën en wisselingen van gedachte, onder het rooken van een cigaartje, gevoerd!! Het zal dan ook niet te veel zijn geëischt, wanneer men mag verwachten, dat de Minister van Justitie, die „belangrijke opmerkingen en aanwijzingen„ doe publiceren, opdat men te weten kome, wat de Commissie eigenlijk in dertien maanden tijds heeft uitgevoerd.

(1) Koninklijk Besluit van 24 Sept. 1853.

Het tweede gedeelte van het besluit van 19 October jl. is eene curieuse bijdrage, om het besef te leeren waarderen, dat het Ministerie der „tegenovergestelde rigting„ schijnt te hebben van de pligten, die de Grondwet het opleggen. Als eene bijzondere gunst — *risum teneatis, amici!* — doet zich de Minister *het verlof* des Konings geven, om Hem „vóór de opening „der volgende zitting der Staten-Generaal een ontwerp „van regterlijke organisatie voor te leggen„, en Hem tevens aan te bieden „een ontwerp van zoodanige bepalingen, als kunnen strekken, om bereids de kosten „der burgerlijke regtspleging te kunnen verminderen„. Hoe een Minister in het algemeen *verlof* noodig heeft, om den Koning wetsvoorstellen aan te bieden, die door de belangen des lands gevorderd worden, is reeds op zich zelf zeer raadselachtig; maar hoe zoodanige voorafgaande magtiging vereischt wordt, om een constitutioneel Minister aan te sporen tot de vervulling van een pligt, hem door de Grondwet gebiedend opgelegd, dat gaat ons begrip te boven en behoort tot de geheimen der „tegenovergestelde rigting„.

Nogtans, *de bedoeling* van het tweede gedeelte des besluits is duidelijk, hoezeer men getracht heeft die ook hier weder te verbloemen. Bevreesd voor de regtmatige ontevredenheid, die bij de Tweede Kamer moet ontstaan over de schrale erfenis, die de overleden Staats-commissie heeft nagelaten, heeft de Minister van Justitie den storm trachten te bezweren, door de aanbieding eener regterlijke organisatie in het verschiet te doen zien. Ware dit voornemen ernstig gemeend: wij zouden des noods met het, eigenlijk onbepaalde, uitstel nog genoegen hebben *kunnen* nemen; maar zelfs dit voornemen blijkt slechts een ijdelen klank, een „knol voor een citroen„ (vide BAUD contra VAN HALL) te zijn. Immers de Koning beveelt niet den Minister, om vóór de opening der volgende zitting der Staten-Generaal eene regterlijke organisatie aan te bieden; maar Z. M. geeft daartoe slechts het *verlof*. Niets belet alzoo den Minister van Justitie, om van dat verlof *geen* gebruik te maken, en in September 1855 den Koning eerbiedig te schrijven (men weet, dat de heer DONKER CURTIUS een liefhebber is, om, als Minister, open brieven tot den Koning te rigten): „Ik heb het, „bijvb. *met de algemeene politie*, zóó druk gehad, dat „ik U. M. de permissie moet vragen, om de wet aan „te bieden vóór September 1856.„ En zóó kan, door het vragen van permissie en het toestaan daarvan, de wet op de regterlijke organisatie *ad calendas graecas* verschoven worden.

De houding van den Minister van Justitie is des te zonderlinger, wanneer men nagaat, dat de heer DONKER CURTIUS, in het rapport van 19 November 1848, verklaarde eene geheele regterlijke organisatie reeds zóó ver gereed te hebben, dat hij de cijfers, tot op halve centen, uittrok, die, ten gevolge van zijn stelsel, zouden bespaard worden. Sedert zijn ontwerpen ingediend, heeft er veelzijdige en ook officiële wisseling van gedachte over het onderwerp plaats gegrepen, zoodat het voor een *bekwaam* Minister en die werken *wil*, geen heksenwerk is, om, in zeer korten tijd, eene goede regeling der regterlijke magt voor te stellen.

Het besluit van 19 October leert ons dus op nieuw, hoe *dit* Ministerie onbekwaam schijnt en terugdeinst, om eenig gewigtig onderwerp van wetgeving zelfstandig te regelen.

(2) Koninklijk Besluit van 19 Oct. 1854, n°. 72.

De ministeriële *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* heeft gisteren zijn oordeel uitgesproken over de voorgestelde „vermindering van lasten.„ Meer consequent dan het Ministerie zelf, is dat blad „huiverig„, om „eenig voor„stel tot vermindering van lasten op het tegenwoordig „tijdstip te ondersteunen of goed te keuren.„ En inderdaad, wanneer men zich plaatst op het standpunt, dat het Ministerie, in December 1853, aannam tegenover het voorstel der negen leden, dan gelden ook nu nog dezelfde redenen tegen elke verligting van lasten, als toen tegen het voorstel werden aangevoerd. Zonder het zelf te vermoeden, geeft *de Nieuwsbode* derhalve eene les aan het Ministerie, en bevestigt het oordeel der publieke opinie, dat, in December 1853, het voorstel der negen leden alléén uit partij-inzigten werd veroordeeld.

De Nieuwsbode doet, bij deze gelegenheid, een grooten stap nader tot ons stelsel, 't geen wij niet mogen nalaten met genoegen te constateren. Het blad verklaart *nu* als zijne meening, dat tot eene vermindering van lasten kan worden overgegaan, wanneer zij gegrond is op een aequivalent, dat evenwel niet uitsluitend *verhooging* van bestaande, of *invoering* van nieuwe belastingen behoeft te zijn. Men kan dat aequivalent ook vinden, wanneer het rentebedrag door amortisatie wordt *verminderd* en wanneer de overige belastingen gedurende eenige jaren *meer opbrengen*, dan waarop zij geraamd waren. Dat is geheel *ons* stelsel, ten allen tijde door ons en onze vrienden voorgestaan. *Vermindering* van de som, die jaarlijks aan rente moet worden betaald en *vermeerdering* van de opbrengst der bestaande belastingen, zijn aequivalenten, die zelfs verre verkieslijk zijn boven *verhooging* van lasten of *invoering* van nieuwe middelen van inkomsten.

Wij hopen, dat *de Nieuwsbode*, na dezen eersten grooten stap tot toenadering, bij nadere overweging, niet aarzelen zal een tweeden en laatsten stap te doen: door namelijk te erkennen, dat er nog een *derde* aequivalent is voor maatregelen tot verligting van lasten.

Dat aequivalent bestaat daarin, dat men de gewone *uitgaven*, in stede van ze noodeloos tot eene buitensporige hoogte op te voeren, al meer en meer *vermindert*.

Toen de *Amsterdamsche Courant*, onlangs, een gewigtig buitenlandsch staatsstuk publiceerde, was de klagt algemeen, dat van onze binnenlandsche dagbladen zoo weinig notitie werd genomen in het buitenland, dat het staatsstuk dáár, gedurende eenige dagen, geheel onbekend is gebleven.

De klagt is gegrond; maar nog treuriger is het, wanneer men uit Nederland aan buitenlandsche dagbladen brieven ziet schrijven, waarin de waarheid, zelfs van de eenvoudigste zaken, verminkt wordt.

De Haagsche correspondent van de *Indépendance Belge* beijvert zich vooral, om, door eene stoute wending, de geringste blaam van het Ministerie af te wenden. Zoo lezen wij bijv., in een brief, handelende over de verslagen der Tweede Kamer, betrekkelijk de staatsbegrooting, die in de *Indépendance* van heden voorkomt, de volgende zinsnede:

En somme la majorité de la commission a conclu que la situation financière est satisfaisante, tout en indiquant, comme je viens de vous le dire, le moyen de l'améliorer.

Wáár heeft de meerderheid der commissie van rapporteurs een eigen gevoelen geformuleerd? Wáár heeft ze *een gunstig oordeel* uitgebragt over ons finantieel beheer? Integendeel: wij lezen het volgende in de verslagen:

Wat nu de thans aangebodene begrooting van staatsuitgaven, als een geheel beschouwd, betreft, *kan de Commissie van Rapporteurs niet verhelen, dat zij geen gunstigen indruk heeft gemaakt.* Het eindcijfer daarvan klimt tot ƒ72,118,891,25½. Ver-

gelijkt men dat eindcijfer met dat van sommige der staatsbegrootingen, die in de laatste jaren werden aangeboden, *dan valt de vergelijking niet ten voordeele van de tegenwoordige uit.* Klimt men tot een vroeger tijdperk op, dan ziet men, dat het totale cijfer der begrooting voor 1848, zooals zij oorspronkelijk der Kamer werd aangeboden, *f* 71,573,486, dat der begrooting voor 1849 *f* 71,177,718 bedroeg, *en dus zes tonnen gouds of zelfs een millioen minder dan thans wordt aangevraagd.* Al verliest men nu ook niet uit het oog, dat deze laatste vergelijking in sommige opzigten mank gaat, en dat men bijv. daarbij de aanzienlijke som op de tegenwoordige begrooting voor amortisatie van schuld uitgetrokken in rekening moet brengen, toch blijft nog altijd aanleiding genoeg, *om zich over het hooge cijfer, waartoe de staatsuitgaven weder allengs gestegen zijn*, ERNSTIG TE BEKLAGEN. Ook dan blijft het eene onbetwistbare, maar treurige waarheid, dat de inkrimping, die bij en na de grondwetsherziening van 1848 in de staatshuishouding heeft plaats gehad; — dat het offer, destijds door de Kroon gebragt; — dat de vermindering van meer dan een millioen, die men sedert gelukkig genoeg geweest is door amortisatie van schuld in den rentelast te brengen, al meer en meer overschaduwd worden door de verhooging van andere staatsuitgaven; zoodat men, wat het totaal bedrag daarvan aangaat, tot vóór 1848 terugkeert.

. . . .

Ofschoon uit den ~~aard der zaak omtrent sommige~~ der voorafgaande beschouwingen tusschen de leden eenig verschil van gevoelen heerschte, *heeft toch in al de afdeelingen* DE GROOTE MEERDERHEID *zich vereenigd* in het denkbeeld om met den meest mogelijken ernst bij de Regering op *het paal en perk stellen aan de uitbreiding van 's Rijks uitgaven en het inkrimpen daarvan waar dit nog mogelijk is aan te dringen.* Er waren leden, die de overtuiging uitdrukten, dat zoolang het eindcijfer der staatsbegrooting niet tot 70 millioen was teruggebragt, 's Rijks geldmiddelen *niet geacht konden worden in eenen* GOEDEN NORMALEN *staat te verkeeren.*

Behoort het ook al tot eene „vaderlandslievende" politiek, om, tegenover het buitenland, den inhoud der Kamer-verslagen ten believe van een Ministerie te *vervalschen?*

Wij treffen in *de Kerkelijke Courant* van 20 October eene curieuse correspondentie aan tusschen den Minister voor de zaken van de Hervormde eeredienst en het classikaal bestuur van Gouda, betreffende de approbatie van het beroep eens tweeden Hervormden predikant te Vianen, — waarvan wij de lezing zeer kunnen aanbevelen; omdat *en* inhoud *en* vorm een uitnemenden blik doen slaan in de vorderingen, die de beoefening van het Staats-kerkregt heeft gemaakt bij onze kerkelijke besturen.

De zaak schijnt in de war gebragt te zijn door den vorigen Minister van Doorn, die geen zwarigheid moet gemaakt hebben de kracht van Souvereine besluiten te ontkennen.

Het classikaal bestuur blijft weêrbastig, om zich naar den wil des Ministers te schikken.

De kerkelijke approbatie wordt voortdurend op het beroep, dat slechts een gevolg was van het door den Koning uitgeoefend collatieregt, geweigerd.

De Hervormde gemeente van Vianen blijft daarvan het slagtoffer.

Wat we uit die correspondentie vooral met genoegen hebben opgemerkt, is, dat juist daarin de noodzakelijkheid blijkt, om het beheer der Eerediensten aan den Minister van Justitie op te dragen.

Om meer dan eene reden deelen wij het oordeel van *de Fakkel* mede over het wetsontwerp op het onderwijs, omdat daaruit blijkt, welke eischen zij doet gelden aan *dit* Ministerie en hoe alles zich grondt op het beweren van bij de April-beweging bewezene diensten. Wij laten het slot volgen van een artikel: „*de gemengde school en de gezindheidsschool.*"

Ofschoon de gemengde school blijkbaar de school van het gouvernement is, zet toch datzelfde gouvernement in zijn wetsontwerp de deur wijd open voor de gezindheidsscholen, zoo zelfs, dat de gemeentebesturen bij magte zijn, om geene andere, dan gezindheidsscholen te doen of te laten oprigten! Is dat consequent?

Het pausdom wil geen ander dan *negatief* onderwijs. Geene godsdienst in Nederland op de scholen en geen onderwijs in de geschiedenis van het vaderland! Aan de eischen van het pausdom voldoet het wetsontwerp bij uitnemendheid. De *memorie van toelichting* is geteekend door van Reenen. Wij willen hopen, dat *die* heer van Reenen met al zijne ambtgenooten, wat dat wetsontwerp betreft, niet homogeen is. De naam van van Reenen is anders, vooral in de provincie Utrecht, genoeg bekend. Indien wij naar *dien naam* het ministerie „van de tegenovergestelde rigting" moesten afmeten, dan zouden wij ons inderdaad verpligt gevoelen om ons aan de zijde van de oppositie te scharen.

De heer van Reenen schijnt slechts twee partijen te kennen, in wier midden het ministerie zich plaatsen moet: de Roomsche en de anti-revolutionnaire partij, die hij beide in het wetsontwerp de hand reikt. De zoo wel talrijkste als magtigste partij, de partij der Aprilbeweging, ignoreert hij, en het is toch uit kracht van *deze* partij, dat hij thans minister van Binnenlandsche Zaken is.

Waarom zouden wij niet willen gelooven, dat van Reenen een eerlijk man is? Ook Thorbecke *was dat misschien in de hoogste mate.* Thorbecke met al zijne eerlijkheid kende de kaart van het land niet; ook van Reenen kent die niet.

Wij willen niet, dat aan onze Roomsche landgenooten onregt worde aangedaan. Maar wij willen evenmin, dat ons onregt worde aangedaan, om de Roomsche partij te believen. En onregt zal ons worden aangedaan, wanneer het wetsontwerp van van Reenen door de volksvertegenwoordiging aangenomen wordt en tot wet wordt verheven. Wij hebben zoo wel regt om te vorderen, dat het *openbaar* schoolonderwijs, 't welk wij mede moeten bekostigen, godsdienstig en vaderlandslievend zij, als de Roomschen het tegendeel van dien.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Alle twijfel is nu weggenomen; het is thans op officiële wijze bekend geworden, dat het bombardement van Sebastopol den 17den is aangevangen. Eene depêche van prins Menchikoff, over Petersburg bekend geworden, heeft deze belangrijke tijding medegedeeld. Uit de medegedeelde bijzonderheden mag men opmaken, dat dit berigt juist is. De Russische opperbevelhebber ontveinst daarin geenszins de groote verliezen, die de belegerden hebben ondergaan en uit zijne depêche kan men zeer goed opmaken, dat de uitwerking van het bombardement vreesselijk moet zijn.

Den 17den des mogens is het vuur van de land- en zeezijde te gelijk geopend en het is eerst bij het vallen van den avond gestaakt; op dien eersten dag hebben de belegerden, volgens de erkentenis van prins Menschikoff, vijf honderd man verloren, zoowel aan dooden als gekwetsten en onder de gesneuvelden behoort de bevelhebber van Sebastopol, de aide-de-camp-generaal en admiraal Korniloff. Prins Menschikoff zegt voorts: „Onze vestingwerken hebben weinig geleden," maar het is meer dan waarschijnlijk, dat wanneer in een enkelen dag 500 man op de wallen zijn getroffen door de werking van de artillerie, — want er is nog geene sprake van eene bestorming, — het vuur der belegeraars vreesselijk moet zijn geweest, en het is niet zeer aannemelijk, dat ook de vestingwerken geen groote schade zouden hebben geleden. Daaromtrent moet men evenwel nadere inlichtingen afwachten.

De depêche spreekt met geen enkel woord van de verliezen, die de belegeraars geleden hebben of van de schade, die door het vuur uit de vesting aan hunne werken is toegebragt. Men zou geneigd zijn hieruit op te maken, dat die verliezen niet zoo belangrijk zijn en dat de artillerie der Russen niet zóó ver draagt, noch zoo goed bediend wordt als die der verbondene legers.

Volgens de Russische depêche, zou het vuur den volgenden dag, den 18den, hervat zijn; maar alleen van de landbatterijen en zwakker dan den vorigen dag. De depêche van prins Menchikoff moet evenwel reeds den 18den des morgens uit de Krim zijn afgezonden, zoodat men nog geen berigt kan hebben omtrent hetgeen dien dag is voorgevallen.

Tegenover deze officiële mededeeling achten wij het onnoodig nog de berigten te bespreken, die den aanvang van het bombardement op verschillende vroegere dagteekeningen stellen. Door de thans vernomene tijdingen worden alle beweringen en gissingen tot stilzwijgen gebragt.

De geruchten, volgens welke graaf Estherhazy, de Oostenrijksche gezant te Berlijn, die zich thans te Weenen bevindt, zich niet weder naar zijn post zou begeven, maar door een zaakgelastigde zou worden vervangen, schijnen niet verwezenlijkt te zullen worden. Den 24 of 25sten werd die diplomaat integendeel terug verwacht. Sommigen willen, dat hij nadere verklaringen van het Weener kabinet zal medebrengen; anderen zeggen, dat hij zelfs met het antwoord op de Pruissische depêche van den 13 dezer kan belast zijn; volgens eene derde en niet onaannemelijke lezing, zou Oostenrijk, om dat antwoord te geven, het resultaat afwachten van de pogingen, die op dit oogenblik door Beijeren worden aangewend om eene toenadering tusschen de beide groote Duitsche hoven tot stand te brengen, hetgeen het doel van de reis van den heer von der Pfordten naar Berlijn en Weenen is. Het bevestigt zich overigens, dat de president van den Beijerschen ministerraad zich van Berlijn naar Weenen zal begeven. Men weet niets omtrent hetgeen sedert zijne komst te Berlijn daar is voorgevallen, en men is even onbekend met den tijd dien hij daar denkt door te brengen.

Uit Berlijn wordt een onbestemd gerucht medegedeeld, volgens hetwelk Oostenrijk en Pruissen een collectief ultimatum aan Rusland zouden rigten, hetgeen natuurlijk het voorafgaande herstel van de goede verstandhouding tusschen de beide hoven onderstelt. Waarschijnlijk is dit gerucht slechts eene omwerking van een berigt, dat gisteren uit Parijs werd medegedeeld, omtrent eene sommatie van Oostenrijk aan het kabinet van Petersburg, waarbij nieuwe vredes-grondslagen zouden worden voorgelegd, die door de Britsche, Fransche en Oostenrijksche regeringen zouden zijn vastgesteld. Te Parijs sprak men alleen van een dergelijken stap van de zijde van Oostenrijk, hetgeen dit gerucht veel aannemelijker doet zijn.

De Fransche *Moniteur* deelt tabellen mede, houdende eene vergelijking van den in- en uitvoer van de voornaamste artikelen in de negen eerste maanden van 1854, 1853 en 1852 in Frankrijk, benevens tabellen van de handelsbeweging in de maanden September van die jaren. Daaruit blijkt, dat de in- en uitgaande regten in de negen eerste maanden van dit jaar 107,177,000 francs hebben opgebragt, dat is ruim vier millioen meer dan in de vroegere jaren en dat in de maand September een millioen meer dan in die jaren is ontvangen.

De Keizer en de Keizerin vertrekken Zaturdag naar Compiègne.

De cholera verdwijnt geheel uit Parijs; den 16 en 18 dezer is niemand daar aan die ziekte overleden. Te Bordeaux en te Toulouse alleen heerschte die ziekte nog hevig. Volgens de berigten uit de departementen zijn in geheel Frankrijk 108,202 personen aan die kwaal overleden.

Tengevolge van eene mededeeling aan de Bondsre[illegible]dering door het Fransche gezantschap in Zwitser[illegible] houdende dat de Fransche regering alle brieven en [illegible]schriften van Napoleon I wil verzamelen, ten einde die [illegible] hun geheel openbaar te maken, heeft het uitvoerend bewind van den bond bij eene circulaire alle kantonnale besturen uitgenoodigd, eene lijst op te zenden van alle brieven [illegible] stukken van dien aard, die zij in hunne archieven [illegible] boekerijen mogten hebben of die in het bezit van particulie[illegible] mogten zijn, hetzij van den tijd van het Keizerrijk, [illegible] Consulaat of van eenig ander tijdperk.

Een vreesselijke brand is te Delme (Meurthe) uitge[illegible]sten. Een uitgestrekt gebouw werd vernield, en van [illegible] 60 personen, die zich daarin bevonden, zijn 30 on[illegible] puinhoopen begraven. Dertien zijn als lijken daaruit gehaald [illegible] zeven waren slechts ligt gekwetst.

Te Madrid loopen steeds geruchten omtrent mi[illegible]teriële wijzigingen, zonder dat de zaken voor- of achte[illegible] gaan. Ondanks alle redenen, die het volstrekt noodzak[illegible] maken, dat de twee mededingers, die zich in het [illegible] net bevinden, vereenigd blijven tot dat de constituee[illegible] Cortes vergaderd zullen zijn, vrezen velen, dat de [illegible] heid niet bewaard zal kunnen blijven. Espartero en O'[illegible] nell begrijpen wel de behoefte aan overeenstemming [illegible] de tegenwoordige omstandigheden; maar men wil da[illegible] kracht der beginselen hen zal medeslepen. Wij hopen [illegible] harte, dat de voorspellingen, die te dien aanzien gem[illegible] worden, niet verwezenlijkt zullen worden.

De Koningin zelve zal de vergadering der Cortes [illegible] nen. Het schijnt, dat er te dien aanzien eenige dis[illegible] sien in het kabinet hebben plaats gehad; de Koni[illegible] zou echter, naar men wil, den stelligen wensch he[illegible] te kennen gegeven, om daarbij in persoon tegenwo[illegible] te zijn.

Door de tusschenkomst van eenige invloedrijke perso[illegible] waaronder ook de heer Sagasti, gouverneur van Mad[illegible] zullen de staatkundig uitgewekenen voortaan Spanje [illegible] zelfs Madrid onbelemmerd kunnen bewonen.

De Spaansche regering betoont zich overigens zeer [illegible] moedig. Het proces tegen de mannen van 28 Augustus [illegible] bijna geheel opgegeven. Alle burgerlijke beschuldigden [illegible] in vrijheid gesteld. Er blijft slechts een klein aantal [illegible] tairen en bij herhaling gevatte personen over, die be[illegible] pen zullen worden in het decreet van amnestie, dat [illegible] vóór de opening der cortès verwacht. Dat decreet za[illegible] de wegens drukpers-delicten in hechtenis genomene [illegible] sonen, waarvan eenigen zich nog in het Saladero bevin[illegible] in vrijheid doen stellen.

Koning Leopold van Belgie is eergisteren van Ke[illegible] te Laeken teruggekeerd en heeft zich dadelijk naar [illegible] paleis te Laeken begeven. Gisteren heeft de Belgi[illegible] *Moniteur* een besluit medegedeeld, waarbij de beide Ka[illegible] tegen den 7 November worden bijeengeroepen.

Uit Kopenhagen wordt van den 22sten gemeld, da[illegible] 20sten eene proclamatie is uitgevaardigd, waarbij nie[illegible] verkiezingen voor den Folksthing op den 1 Decembe[illegible] uitgeschreven; de natie wordt uitgenoodigd afgevaardi[illegible] te kiezen, die gunstig voor het kabinet gestemd zi[illegible] zijn. De burgerlijke en geestelijke ambtenaren wo[illegible] daarin bedreigd, indien zij tegenstreven.

De *Landsthing* heeft de volgende orde van den da[illegible] algemeene stemmen op twee na, aangenomen: „De La[illegible]thing, die de inzigten deelt, welke de Folksthing in [illegible] door hem aangenomen adres heeft uitgedrukt, maar [illegible] op dit oogenblik geene rede ziet, om zich te dien op[illegible] regtstreeks tot Z. M. den Koning te wenden, gaat na [illegible] afleggen dezer verklaring over tot de orde van den [illegible]

Men weet, dat de Fransche divisie in de Stille Zu[illegible] onder bevel van den s. b. n. Febvrier-Despointes, zich [illegible] de Sandwich-eilanden met de Engelsche divisie van [illegible] vice-admiraal Stirling heeft vereenigd. De beide esk[illegible] zouden zich naar men wil, naar de zeeën van de Be[illegible] straat begeven, om er de Russisch-Amerikaansche ne[illegible] zettingen te vernietigen en de Aleoutische-eilanden te [illegible] meesteren. Volgens authentieke berigten bestaat de [illegible] sche zeemagt in die streken uit 2 fregatten van 24 [illegible] ken, 2 korvetten en 2 stoombooten.

Brieven van de Markiezen- en Societeits-eilanden m[illegible] dat de burgeroorlog daar op nieuw was uitgebarsten [illegible] buiten de door de Franschen bezette punten.

Men zegt, dat de graanoogst in Californie de ve[illegible] ting verre overtreft.

Mexiko is steeds aan de grootste regeringloosheid te[illegible]

Er is niets nieuws uit Havana.

Er heeft zich te New-York eene nieuwe staat[illegible] partij gevormd onder den naam van praktische dem[illegible] Het programma luidt aldus: men wil behoorlij[illegible] op de verkiezingen houden; de constitutie moet [illegible] aanslagen worden verdedigd; het gouvernement [illegible] democratischen voet worden ingerigt, zoodat alle [illegible] aan de beslissing van de natie zullen worden onder[illegible] pen; alle ambtenaren moeten door het volk word[illegible] kozen, van den president tot den politie-agent; het [illegible] van aanbestedingen voor openbare werken, die beho[illegible] door de regering kunnen worden tot stand gebragt [illegible] worden afgeschaft; op de gronden, die aan de steden [illegible] hooren moeten woon- of werkhuizen worden opger[illegible] tegen geringe huishuur aan de bewoners zelven [illegible] verhuurd worden, opdat die gebouwen door rente [illegible] gemeenten af te werpen bijdragen tot de vermind[illegible] van lasten en de arbeidende klassen tegen de reeds [illegible] opgedrevene huurwaarden worden beschermd; men [illegible] een einde maken aan het monopolie der gronden, [illegible] te bepalen hoeveel voortaan in een staat kan worden [illegible] kocht en door aan de tegenwoordige landbouwers [illegible] staatsgronden toe te kennen, tot zekere uitgestrek[illegible] en vrij aan alle lasten; eindelijk moet de eenheid [illegible] nietigd worden, die tegenwoordig tusschen de banken [illegible] den staat is gevestigd, opdat zij op dezelfde grondsl[illegible] berusten als elke andere handelszaak.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Verslag over het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting.

Het onderzoek in de afdeelingen der Kamer van het Wetsontwerp tot vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor **1855**, betreffende het *Departement van Marine*, heeft den volgenden uitslag opgeleverd.

§ 1. De gezegden in de Memorie van Toelichting tot dit hoofdstuk over het niet twijfelachtig verval van 's lands vloot en over den ondergang, dien zij bij den tegenwoordigen loop der zaken zou kunnen te gemoet gaan, heeft algemeen eenen pijnlijken indruk gemaakt. Ook in verband met hetgeen in het vorig jaar over de begrooting van het Departement van Marine is verhandeld en met het toen geopend uitzigt op meer krachtigen aanbouw van schepen, hebben velen hunne bevreemding over deze verklaring niet kunnen verbergen. Zij moet wel de leden der Kamer nopen, om met ernst te onderzoeken, waaraan de van regeringswege zelve erkende achteruitgang van onze vloot is toe te schrijven, en welke middelen te baat kunnen worden genomen, om dat onmiskenbaar kwaad tegen te gaan. In meer dan eene afdeeling was men niet vreemd van het gevoelen, dat de zaak niet zoo ver zou gekomen zijn, indien men reeds veel vroeger een bepaald stelsel ten aanzien der zeemagt aangenomen en dit dan onwrikbaar gevolgd had. De geschiedenis van ons zeewezen in de laatste jaren, zeide men, levert maar al te veel bewijzen op, dat het daaraan vooral ontbroken heeft, en dat uit dit gemis van een vast stelsel zeer nadeelige gevolgen zijn voortgevloeid. Door den eenen Minister zijn de voor het Departement van Marine toegestane gelden in belangrijke opzigten op eene geheel andere wijze besteed geworden dan door den anderen. Het wordt hoog tijd, dat aan die weifeling een einde kome. De Minister van Marine heeft, wel is waar, toen in het vorig jaar insgelijks naar het door hem gevolgde stelsel gevraagd werd, drie punten opgegeven, die bij hem op den voorgrond stonden, namelijk: 1o. het vormen van eene kern van bevaren manschappen en het steeds beschikbaar houden van eenige schepen; 2o. het beschermen en bewaken der koloniën; en 3o. het beschermen van onze handelsvloot. Maar, behalve dat aan die optelling nog altijd een gewigtig punt ontbreekt, namelijk de zorg voor 's lands verdediging, voor zoover de zeemagt daarin betrokken is, waartoe vooral de meer krachtige aanbouw van kanonneerbooten wordt vereischt, zijn het niet zulke algemeene gezegden, die men op het oog heeft, als van een bepaald stelsel omtrent onze marine gesproken wordt. Bescherming des handels en later ook meer bepaald van de kolonien is ten allen tijde de hoofdbescherming der Nederlandsche zeemagt geweest. Zelfs toen Nederland tot de eerste zeemogendheden behoorde, hadden onze vloten geene andere roeping. Even als thans onze zeemagt in den Indischen Archipel zich vooral ook ten taak moet stellen om den zeeroof te beteugelen, hadden onze zeelieden van oudsher dat kwaad te bestrijden; hetgeen echter destijds meer van nabij dreigde. Wanneer men aandringt op het aannemen van een vast stelsel omtrent onze zeemagt, bedoelt men dat eens voor al worde uitgemaakt, welk cijfer van schepen en manschappen doorgaande in dienst moet worden gehouden, opdat onze zeemagt in gewone tijden aan hare bestemming beantwoorde; welke aanbouw van schepen, in verband met die behoefte zal plaats hebben; welke voorraad van materieel en ammunitie steeds in de magazijnen der marine zal moeten voorhanden zijn, en wat voor de toekomst zal worden gedaan, om op het onverhoopt geval van oorlog voorbereid te zijn. Men bedoelt met andere woorden, dat evenzeer met opzigt tot de zeemagt, als ten aanzien van de landmagt, een bepaald stelsel van defensie worde aangenomen.

§ 2. De aangehaalde gezegden uit de Memorie van Toelichting hebben tot eene tweede hoofdbedenking aanleiding gegeven. Wanneer een Minister van Marine de treurige overtuiging uitspreekt, dat bij het voortgaan op den tegenwoordigen weg het verval der vloot niet twijfelachtig is, dan rust op hem de verpligting, om tevens de middelen aan te wijzen, waardoor dat kwaad kan worden tegengegaan. Het geldt hier een der dierbaarste belangen van het Vaderland. Zoo ieder Nederlander te regt prijs stelt op een welingerigt defensiewezen te lande, niet minder, volgens sommigen zelfs in nog hoogere mate, verdient het zeewezen behartiging. Het heeft dus wel groote bevreemding moeten verwekken, dat de voorstellen des Ministers, om den teruggang der vloot tegen te gaan en een krachtiger aanbouw van schepen te doen plaats hebben, zich beperken tot eene meerdere aanvraag van *f* 92,000 voor aanschaffing van materieel en van *f* 64,000 voor werkloonen op 's Rijks werven. Op zich zelve mogen die sommen van belang zijn, zij kunnen, wanneer men die met de behoeften, waartoe zij dienen moeten, in verband brengt, niet anders dan onbeteekenend worden genoemd. De thans voorgedragene vermeerdering op den post voor aanschaffing van materieel, waarvoor op de begrooting van 1854 *f* 1,320,000 was uitgetrokken, bedraagt nog geen zeven ten honderd. Neemt men nu in aanmerking dat, gelijk op den toelichtenden staat zelven wordt medegedeeld, verschillende grondstoffen, zoo als hennep en teer, zeer in prijs gestegen zijn, en dat die prijzing waarschijnlijk ook gedurende het aanstaande jaar zal voortduren, dan kan men zich niet voorstellen, dat met hulp der verhooging grootere hoeveelheden zullen kunnen worden aangekocht. Veeleer is men geneigd aan te nemen, dat de Minister in het aanstaande jaar met de verhoogde som minder zal kunnen uitrigten dan in een vorig jaar met een geringer bedrag. Hier komt bij, dat de schepen aan welke onze vloot voornamelijk behoefte heeft, die met hulpstoomvermogen, betrekkelijk veel meer kosten dan de gewone zeilschepen.

Men kan zich, niet voorstellen, dat door de voorgedragene verhoogingen iets wezenlijks zou worden uitgerigt tot opheffing uit eenen toestand van zoo diep verval. Blijkens de Memorie van Toelichting schijnt de Regering zelve zich daaromtrent wel het beste voor te stellen, maar de zaak geenszins voor uitgemaakt te houden. De meeste leden hebben zich dan ook, ten slotte van de overwegingen, die omtrent dit punt hebben plaats gehad, vereenigd in het dringend verlangen, om eene opgave te verkrijgen van het meerder bedrag, dat in 1855 en volgende jaren voor aanbouw van schepen zou moeten worden besteed, om 's lands vloot voor verder verval te behoeden en door den tijd op het bezit van een voldoend getal bruikbare, naar den tegenwoordigen toestand van het zeewezen ingerigte oorlogsschepen te kunnen rekenen.

§ 3. In naauw verband met het voorafgaande hebben vele leden verklaard, met leedwezen te hebben opgemerkt, dat op dit hoofdstuk der begrooting hier en daar de strekking zigtbaar is, om de uitgaven van bloot administratieven aard op te drijven. Verschillende posten van dien aard zijn verhoogd, zonder dat daarvoor afdoende redenen worden aangevoerd. Naar mate de behoeften voor het materieel der zeemagt hooger klimmen en van dringender aard zijn, moest alles worden aangewend, om de overige posten van het departement van Marine zooveel mogelijk in te krimpen, en wat nog eenigermate naar weelde zeemt af te snijden.

Uit hetzelfde oogpunt keurde men het vrij algemeen af, dat voortdurend de kosten der active zeemagt zoo hoog zijn, en dat de Minister zelf tot vermeerdering van het getal der zee-officieren en verhooging van hunne tractementen overgaat op een oogenblik, dat, volgens zijne eigene erkentenis, het aantal onzer oorlogschepen vermindert. Verscheidene leden spraken daarbij het gevoelen uit, dat reeds sedert lang het materieel der zeemagt aan de zucht, om eene betrekkelijk groote active zeemagt in dienst te hebben, wordt opgeofferd. Zij meenden met den meesten ernst tegen die strekking te moeten waarschuwen, en achtten ook daarom het aannemen van een vast stelsel omtrent ons zeewezen zoo wenschelijk en noodzakelijk.

Bij het ontwikkelen van dit denkbeeld wees men onder anderen op de omstandigheden, dat zoowel in 1853 als in 1854 verscheidene onzer oorlogschepen in de Middellandsche zee en in den Griekschen archipel hebben gekruist. Verscheidene leden achtten dien kostbare maatregel niet genoegzaam geregtvaardigd, en meenden dat de daarvoor bestede gelden liever aan het materieel der zeemagt hadden moeten worden te koste gelegd. Had de Regering bij het verordenen van dien kruistogt ten doel gehad, om onze vlag te vertoonen en ons als zeemogendheid te doen eerbiedigen, dan vreesde men, dat dit doel slechts zeer onvolkomen bereikt zou zijn. Bij de geduchte oorlogsvlooten, die zich in den laatsten tijd op de Middellandsche zee hebben vertoond, moest onze betrekkelijk nietige scheepsmagt verre achterstaan. Voor de oefeningen der matrozen kunnen zulke kruistogten slechts tot zekere hoogte van nut zijn. Vele zeelieden gaan dadelijk na hunne tehuiskomst op de koopvaardijvloot over. De ware oefenschool voor onze zeemagt bevond zich in onze Oost-Indische kolonien. Dáár moest steeds eene toereikende zeemagt onderhouden worden. Er moesten steeds schepen aanwezig zijn, die, des noods onze zeegaten konden beschermen, maar aan het uitzenden van smaldeelen tot het doen van kruistogten of tot het vertoonen van onze vlag moest in onze tegenwoordige omstandigheden vaarwel worden gezegd. Bij dit alles komt nog, dat indien de Regering het hare deed om het beginsel van art. 186 der Grondwet, omtrent de zeemilitie in het leven te roepen, niet langer zoo zeer over gebrek aan geoefende matrozen zou behoeven te worden geklaagd.

§ 4. Bij het raadplegen van den staat no. 44, waarop het aantal onzer oorlogschepen vermeld wordt, die op den 1sten Julij 1854 buiten dienst waren, is op nieuw den twijfel geopperd, of die opgave niet veeleer als eene fictie dan als geschikt om den waren staat van zaken te doen kennen, kon worden aangemerkt. Volgens den staat telt onze zeemagt nog 5 linieschepen en 5 fregatten in conservatie, van welke laatste een geraseerd is. Men wenscht bepaald te weten, of van deze schepen of van sommige daarvan nog eenig nuttig gebruik kan worden gemaakt. Is dit echter niet het geval; zijn er, gelijk men meent te weten, sommige dezer schepen, waarvan geen gebruik hoegenaamd meer kan worden gemaakt, zelfs niet als blokschepen, dan moet men vragen, waartoe worden zulke bodems in wezen gehouden, en nog eenige kosten tot bewaring daarvan besteed? Ware het dan niet beter al die geheel onbruikbare schepen te sloopen of te gelde te maken? Zulk een maatregel moge pijnlijk zijn voor het vaderlandsch gevoel, waarheid is altijd beter dan zelfmisleiding. Onder de omstandigheden waarin onze vloot verkeert, moet geen middel worden verzuimd, waardoor men de handen voor den aanbouw van nieuwe schepen ruimer zou krijgen.

§ 5 Men acht het een wezenlijk gebrek in dit hoofdstuk der begrooting, dat op de belangrijke posten voor het eskader in Oost-Indie, in tegenstelling van hetgeen ten aanzien van het West-Indische eskader geschiedt, sommen worden afgetrokken voor hetgeen daartoe uit de Indische kas wordt bijgedragen, of ook, met het oog op die kas, bepaalde behoeften, zooals die voor schafting, alleen voor memorie vermeld worden. Dit heeft ten gevolge, dat nooit behoorlijk kan worden nagegaan, hoeveel onze marine in 't geheel kost. Het is waar, er worden jaarlijks staten overgelegd van gedane betalingen op de marine begrooting in Indie, maar behalve dat die staten ditmaal, zonder dat daarvoor eenige afdoende reden wordt gegeven, slechts drie algemeene cijfers bevatten, loopen zij telkens over een vroeger jaar. Bij de thans voorgedragene begrooting is de opgave der gedane betalingen in 1852 gevoegd. Men zou het zeer wenschelijk oordeelen, dat aan die geheele verwikkeling eens vooral een einde wierd gemaakt, door al wat voor de marine wordt uitgegeven, onverschillig of dit hier te lande dan wel in N. I. plaats heeft, op hoofdstuk VIII der Nederlandsche staatsbegrooting te brengen. Daardoor zou tevens aan alle moeijelijkheden over het cijfer der Indische bijdragen voor de marine voor goed een einde worden gemaakt. De maatregel zou ten gevolge hebben, dat het tegenwoordig hoofdstuk, welks eindcijfer thans *f* 5,900,000 bedraagt, met niet veel minder dan twee millioen zou moeten worden verhoogd; maar vermits in dat geval het koloniaal batig saldo ook met die twee millioen zou vermeerderen, kan daarin geen wezenlijk bezwaar gelegen zijn. Men weet zeer goed, dat, al trad de Regering in dit denkbeeld, zulks op de inrigting der tegenwoordige begrooting nog van geen invloed zou kunnen zijn; maar men zou toch van stonden aan de hand aan 't werk kunnen slaan, om deze nuttige verandering voor een volgend jaar voor te bereiden.

Art. 11. De staat no. 52 geeft geen gunstig denkbeeld van den tegenwoordigen toestand van het artillerie-materieel hetwelk in de magazijnen der Marine in voorraad is. Het blijkt daaruit onder andere, dat geen enkel affuit voorhanden is, bepaald bestemd voor lange kanonnen van 60, 36 en 30 pond, terwijl voor de 30 ponds caronnades, die voor de wapening van fregatten hoofdzakelijk in aanmerking komen, niet meer dan 53 affuiten in voorraad zijn.

Art. 13. Men is hier teruggekomen op de reeds vroeger gemaakte aanmerkingen omtrent den tragen aanbouw van schepen, en wenscht eene duidelijke en bepaalde opgave te erlangen van hetgeen, zoo als de begrooting van dit hoofdstuk thans is ingerigt, in verband met de aangevraagde verhooging van werkloonen en met het pensioneren van oude en afgeleefde werklieden, in den loop van 1855 zou worden afgebouwd of nieuw op stapel gezet.

Nog heeft het zeer de aandacht getrokken, dat alleen voor het etablissement te Hellevoetsluis, hetwelk dan toch niet meer dan eene reparatie-haven voor kleinere schepen is, eene som van *f* 110.000 voor werkloonen wordt aangevraagd. Men wenscht omtrent dat hooge cijfer nadere inlichting te ontvangen, in verband dan ook met de herstellingen, die blijkens de overgelegde staten, werkelijk gedurende het afgeloopen jaar te Hellevoetsluis hebben plaats gehad.

Art. 15. Uit de aanteekening op dit artikel blijkt, dat bij een koninklijk besluit van 21 Julij 1854 aan het corps zee-officieren eene uitbreiding gegeven is, die met verhooging der vaste tractementen voor eenige rangen gepaard gaat. Dit besluit, uit hetwelk een aanmerkelijke aanwas van uitgaven voortvloeit, die zich in de volgende jaren nog meer zal doen gevoelen, is aan de Kamer niet medegedeeld. Vele leden meenden alsnog op die mededeeling te moeten aandringen, en konden daarbij de aanmerking niet terughouden, dat wanneer, zoo als hier geschiedt, de maatregel eerst genomen en dan later de toestemming der Kamer voor de daardoor noodzakelijk geworden verhooging van uitgaven gevraagd wordt, de zaak reeds uit haar geheel is gebragt. Indien toch de Kamer hare toestemming aan de thans aangevraagde meerdere gelden mogt weigeren, zou niet wel, gelijk zulks op den toelichtenden staat vermeld wordt, de nieuwe inrigting met 1o. Januarij 1855 in werking kunnen komen.

Wat de zaak zelve betreft, moet men de aanmerking herhalen, dat de vermeerdering van het getal der zee-officieren, in verband met den erkenden achteruitgang onzer vloot, moeijelijk anders dan ontijdig kan worden genoemd. Zoo er afdoende redenen voor de verhooging van de vaste tractementen der zee-officiren zijn aan te voeren, worden deze, op den toelichtenden staat niet medegedeeld. Het daar aangemerkte, dat men de vaste tractementen meer in overeenstemming heeft willen brengen met de wettelijk bepaalde pensioenen, klinkt zelfs vrij zonderling. In den regel heeft anders het omgekeerde plaats.

Art. 19. In het cijfer van dit artikel heeft men bewijs te meer voor de stelling gevonden, dat in evenredigheid tot het materieel der zeemagt te veel aan de active zeemagt wordt te koste gelegd. De hoofdafdeeling IV, ten titel voerende: Reserve voor kruistogten en verwisseling, klimt tot *f* 878,932. Vele leden zijn van gevoelen, dat in de omstandigheden, waarin wij ons bevinden, het grootste deel dier som voor den aanbouw van schepen zou behooren te worden gebruikt.

Art. 22. De sedert eenigen tijd genomen maatregel, om, te gelijk met de opleiding van adelborsten bij de Koninklijke Academie te Breda, ook zoodanige opleiding aan boord van 's Rijks wachtschepen te doen plaats hebben, heeft tot uiteenloopende beschouwingen aanleiding gegeven. Al dadelijk waren er leden, die de wijze, waarop de maatregel onder het oog der Kamer wordt gebragt, niet konden goedkeuren, en vooral na het gebeurde omtrent de geneeskundige dienst en de administratie der Marine hadden verwacht, dat in zaken dit departement betreffende meer zorg zou worden gedragen voor de handhaving van het gemeen overleg. Het Koninklijk besluit van 26 Julij jl. wordt reeds ten uitvoer gelegd, maar is niet aan de Kamer medegedeeld. Onder het tegenwoordig art. 22 is eene som van *f* 5,300 voor de bezoldiging van het burgerlijk personeel,

dat op de wachtschepen met het onderwijs der adelborsten belast zal zijn, uitgetrokken. Maar de kosten dezer nieuwe instelling zijn blijkbaar veel grooter. De tractementen der zee-officieren, die met de opleiding der adelborsten belast zijn, de maandgelden dier jongelieden zelven en de kosten van hunne voeding en hun onderhoud zijn verholen in de uitgaven voor de active zeemagt. Men acht dit niet regelmatig en verlangt dus in allen gevalle eene opgave te erlangen der kosten van verschillenden aard, die de nieuwe inrigting na zich sleept. Een maatregel van dien aard moet niet, gelijk sommigen het uitdrukten, op eene min of meer bedekte wijze worden ingevoerd.

's Gravenhage, 26 October.

Z. M. heeft tot ridder der orde van den Nederlandschen leeuw benoemd den heer J. K. Hasskarl, voormalig botanicus bij 's lands plantentuin te Buitenzorg op Java.

Z. M. heeft de benoemingen van B. van Pelt, burgem. van Kethel c. a. en van Nieuwland c. a., tot secretaris dier gemeenten bekrachtigd.

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen der predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten hierna genoemd, als: van Aalst, op H. A. Leemans, cand. bij het prov. kerkbest. van Utrecht; van Warmenhuizen, op P. J. ter Plegt, predik. te Petten; van Kortezwaag, op J. Alingh Prins, pred. te Beetgum; van Delfshaven, op N. Osti, predik. te Putten; van Vledder, op A. L. Lesturgeon, predik. te Oosterhesselen.

Z. M. heeft de navolgende officieren, op de daartoe door hen gedane aanvrage, op pensioen gesteld: J. Bogner, kapit. bij het 8ste regem. infant. *f* 990; J. D. Ramdohr, kapit. bij het 6de regem. infant. *f* 990.

Z. M. heeft benoemd: bij het regement grenadiers en jagers, tot 1sten luit. den 2den luit. J. F. M. de Meer, van het corps; bij het 1ste regement infanterie, tot kapit. van de 3de kl. den 1sten luit. Jhr. J. B. G. Wentholt, van het corps, bij het 2de regem. infant. tot 1sten luit. den 2den luit. G. J. Ten Raa van het corps; bij het 4de regem. infant. tot 1sten luit. den 2den luit. W. Bellaard Lormier, van het 3de regem. infanterie; bij het 8ste regem. infant. tot kapit. van de 3de kl. den 1sten luit. W. F. A. Beeckman, van het 5de regement infanterie.

Wij lezen het volgende in het *Weekblad van het Regt*: Van onderscheidene kanten gaan er klagten op tegen het artikel der nieuwe wet houdende bepaling, dat de gevangenis-straf ingaat met den dag der uitspraak van het vonnis.

Deze bepaling zou zeer goed zijn, wanneer er bij dit artikel was gevoegd: «mits niet in hooger beroep komende». Het gevolg daarvan is nu, dat al de veroordeelden thans in hooger beroep komen; omdat zij er toch niet bij verliezen kunnen: onlangs is het gebeurd, dat er een veroordeelde reeds ontslagen was, eer het hooger beroep was afgeloopen (zoo als meermalen zal gebeuren met de cellulaire gevangenisstraf). Wat is nu het gevolg hiervan? Dat het rijk door deze hoogere beroepen in een aantal getuigen-gelden zal moeten voorzien, vermits alsdan weer al de getuigen op nieuw voor den hoogeren regter moeten gedagvaard worden, en alzoo reisgelden, veergelden, schadevergoedingen voor tijdverzuim en veelal ook verblijfkosten moeten uitbetaald worden.

* Naar men verneemt is thans bij den Raad van State aanhangig een ontwerp van wet, houdende nadere bepalingen omtrent de kosten der huizen van bewaring.

* Den 6 November a. s. zal voor den Hoogen Raad, Kamer van Strafzaken, worden behandeld de zaak van J. Heysser, requirant van cassatie tegen een vonnis der Regtbank te 's Gravenhage, waarbij hij is schuldig verklaard aan overtreding der verordening op de koffijhuizen, door het na 12 ure openhouden zijner restauratie, in den nacht van 31 Mei op 1 Junij jl. — De raadsheer Geradts zal in deze rapport uitbrengen, terwijl de heer advocaat Mr. D. Léon voor den requirant het beroep zal adstrueren.

* Gisteren avond is in de Groote Kerk het gewoon jaarlijksch verslag van het Nederlandsch Bijbelgenootschap en dat der 's Gravenhaagsche afdeeling, door den WelEerw. heer Ds. Jas gehouden, die daartoe eene opwekkings-rede uitsprak, naar aanleiding van Hebr. IV, vs. 12*a*; «Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard», waarin ZWEerw. met kracht en ernst de vrij talrijke opgekomene gemeente opmerkzaam maakte, hoe de Bijbel den strijd tegen ongeloof, bijgeloof en zonden steeds zegevierend had ondernomen. ZWEerw. herinnerde hoe het Bijbelgenootschap zijnen veertigsten verjaardag had mogen beleven; en hoe het 't gewigtig werk der bijbelvertaling ook in het Javaansch had tot stand gebragt. In het verloopen jaar bedroeg het getal der bijbels, door het genootschap uitgegeven, 33,730 exemplaren, een getal hetwelk dat van vorige jaren verre overtrof; terwijl door de ijverige bemoeijingen van bestuurders der bijbelvereeniging, te 's Hage gevestigd, 880 waren uitgereikt. Het was ook verblijdend te kunnen mededeelen, dat de bijbel en tusschenscholen voor godsdienstig onderwijs, dit jaar bij vernieuwing door velen waren bezocht geworden, terwijl Z. Eerw. bij de herinnering, hoe de gezamenlijke inkomsten van het genootschap voor dat jaar slechts eenige duizenden meer dan eene halve tonne gouds bedroeg, zijne hoorders opwekte tot meer algemeene deelneming aan deze gewigtige en alles omvattende zaak, opdat men den bijbel met milde hand in aller woning zou kunnen verspreiden. Een vurig gebed om den zegen van boven op den verderen arbeid des genootschaps besloot de eenvoudige maar gewigtige plegtigheid.

* De voorstelling op Dingsdag avond jl. in den Kon. Zuidhollandschen Schouwburg van «*het wonderkapje van doctor Faust*» heeft wel voldaan. — De schrijver is er in geslaagd om de lachspieren van het publiek telkenmale in beweging te brengen en ook de vertooners hebben zich beijverd om in den geest van den auteur hunne talenten er aan te wijden. De heer Beems, die als Andreas Pimpelneus (de erfgenaam van het kapje) de hoofdrol vervulde, heeft door zijn komisch spel en gezang, de goedkeuring in ruime mate weggedragen. Hij werd daarenboven ook door de dames van Korlaar, Sablerolles en Piceni en de heeren van Korlaar, Hermans, Breedé, van Ollefen en P. van der Grijp op eene waardige wijze ter zijde gestaan. — Wij hopen dat, zoo dit stuk weder opgevoerd wordt, een even talrijk publiek getuigen zal zijn van de wonderen, die dit kapje verrigten kan.

Men schrijft uit Lekkerkerk het volgende:

In den afgeloopen nacht is de stads-leenbank te Schoonhoven eene prooi der vlammen geworden. Ten half twee ure werd de brand ontdekt, en heeft deze zich, door de hulp der vijf stads-brandspuiten en die van het naburige Berg-ambacht en van Nieuwpoort, enkel tot de leenbank bepaald. De schade kan nog niet berekend worden. Alleen weet men, dat het goud en zilver, de bedden en meer anderen kostbaarste panden zich in de leenbank bevonden, alhoewel een zeer klein gedeelte daaruit was overgedragen doordien een andere pachter in de bank zou komen. Het gebouw was voor *f* 10,000 tegen brandschade verzekerd.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam zijn op gisteren aangegeven 1 man en 3 vrouwen. Er bleven in het hospitaal in behandeling 10 personen.

— Te Utrecht zijn op den 25 dezer bijgekomen 7 cholera-lijders; er bleven in behandeling 94.

— Te Groningen zijn van den 19den tot 23 dezer bijgekomen 54 cholera-lijders, 2 hersteld 32 overleden; er bleven in behandeling 52.

— Te Veenhuizen zijn tot den 22 dezer aan de cholera overleden 107 personen; er bleven nog 69 in behandeling.

Bij de plaats gehad hebbende stemming voor een lid van den gemeenteraad te Amsterdam, is verkozen de heer H. Wilbink. Over de heeren Jhr. P. H. Bicker en Mr. J. R. Corver Hooft zal eene herstemming plaats hebben.

Tot lid der Prov. Staten van Friesland, is in het hoofdkiesdistrict Leeuwarden gekozen Jhr. E. D. v. Beijma, met 295 stemmen, Jhr. Mr. S. W. H. A. van Beijma thoe Kingsma had 219 stemmen op zich vereenigd.

▷ **Amerongen**, 25 Oct. Gisteren avond is in eene vergadering van een aantal ingezetenen alhier, aan een reeds vroeger gevormd plan gevolg gegeven, door het hier ter stede oprigten eener afdeeling van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van *de Grondwet*.

De Grondwet begaat eene fout heden met te stellen, dat de heer de Vries is veroordeeld geworden tot drie *maanden*, zijnde het wel degelijk om een vonnis tot drie *jaren* gevangenis, van hetwelk de cassatie thans aanhangig is bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Die dwaling komt echter hieruit voort, dat, namelijk, de dagbladen schier algemeen zich bijna in het geheel niet hebben bezig gehouden met deze zaak, voor de pers en den boekhandel nogtans, zoowel als voor de jurisprudentie zelve, van het hoogste gewigt, — hebbende de Hoogste Vierschaar, onder anderen, te beslissen over het voornaamste punt van cassatie, of het Openbaar Ministerie mag vervolgen en de Regtbank vonnissen den *derden* druk eens geschrifts, volmaakt gelijk aan den *eersten* druk, voor welken de vervolging was gepreseribeerd, volgens het duidelijk en uitdrukkelijk voorschrift der (lieve) van Maaniaansche gelegenheidswet van 1830, krachtens welke het vlugschriftje «*een Standbeeld in een zak*» vervolgd is geworden.

Had de periodieke pers zich meer aan die zaak laten gelegen liggen, dan ware de anders zoo goed onderrigte *Grondwet* en andere bladen niet in dwaling gebragt op de conclusie, in de zitting van den Hoogen Raad van den 24sten uitgesproken, ter welker gelegenheid die dwaling in de wereld is gekomen, bij monde van den heer advokaat-generaal zelven.

X.

Per Telegraaf.

Brussel, 26 Oct. Over Marseille zijn berigten uit Konstantinopel ontvangen van 15 dezer. De tijdingen uit de Krim waren van den 13den en missen dus veel van hare belangrijkheid, daar men ze reeds van veel latere dagteekening bezit. Men dacht toenmaals in het leger der geallieerden, dat het bombardement 4 dagen duren zou en dat men tot de bestorming van de vesting zou overgaan. De Porte heeft bevolen, dat de Turksche versterking op 30,000 man gebragt zal worden. Er waren geen Russische versterkingen aangekondigd dan de 20,000 man, die in het begin van Oct. door de kruissers der geallieerden op de landengte van Perekop opgemerkt zijn. De marsch des vijands werd door bestendige regens zeer belemmerd. Het gerucht was te Konstantinopel verspreid dat de geallieerden den 11den een aanval van de Russen met kr... den afgeslagen.

De Fransche *Moniteur* behelst eene depeche van ... neraal Canrobert van 13 dezer, waarin gemeld ... dat de loopgraven den 9 dezer voor Sebastopol ... zijn. De vijand had een levendig vuur op de geallieerden ... onderhouden, dat echter weinig schade veroorzaakte ... den Franschen zaakgelastigde te Terapia was gemeld, ... het bombardement waarschijnlijk den 17den zou beginnen, en dat de vloot daartoe zou medewerken.

De Russen beweren, dat zij het regt hebben Ibraila ... Matchin te blijven bezetten en versterken het garnizoen ... aldaar; de aan Oostenrijk gedane belofte van die pla... te zullen ontruimen, wordt dus door hen niet geho...

Uit Weenen wordt gemeld, dat de troepen, die ... hadden bekomen naar Polen te marcheren, order ... bekomen voorloopig in Volhynie te blijven. De graaf ... hazy was gisteren naar Berlijn vertrokken.

Warschau, 25 October. In een berigt van ... Paskewitch wordt bevestigd, dat de Russen door het ... bardement van den 17den 500 man verloren hebben ... dat de generaal Korniloff gesneuveld is.

Konstantinopel, 15 October. Eupatoria is do... Russen hernomen, kapt. Brock is met het kleine garn... dier plaats aan boord der schepen teruggekeerd.

Benden Tartaren hebben zich in de Krim gevormd ... het land afloopen, overal verwoesting aanrigten ... Russische landhuizen in de asch leggen.

Berlijn, Woensdag 25 October. Grootvorst Alex... van Rusland is op weg naar Warschau, om het opp... vel te aanvaarden over de reeds daar aanwezige keize... garde,

Weenen, Dingsdag 24 October. (*'s avonds.*) De ti... van den aanvang van het bombardement van Sebas... is volkomen bevestigd. De bezetting van Weenen ... bevel ontvangen om in acht en veertig uren marschv... te zijn. Aanstaanden Donderdag 26 October zal ... overige van het Oostenrijksche leger op voet van ... worden gebragt.

Konstantinopel, 16 October. (*Via Triëst.*) ... troepen, die de bezetting van Konstantinopel kan ... ren, vertrekken naar Balaklava. Aldaar zijn de leven... delen verschrikkelijk duur, hetgeen niet weinig tot ... der geallieerden strekt. Het Russische leger krijgt aan... lijke versterkingen. De geallieerden hebben 300 st... geschut in werking. Men wil dat Scutari zal aange... worden, om er de geallieerden de winterkwartier... doen betrekken.

224ste Nederlandsche Staats-Loterij.

12e LIJST. 5e KLASSE.

Geene hooge prijzen uitgekomen.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 26 October 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.		
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$58\frac{7}{8}$ $9\frac{1}{8}$ $8\frac{7}{8}$		Pct.	
Dito Certificat..	3	70 $\frac{1}{4}$ 70	*Hope* 1798/1816	5	$98\frac{1}{4}$
Dito Dito ..	4	$88\frac{7}{8}$ 89	Dito 1828/1829	5	$98\frac{3}{4}$
O. I. Leening..	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$83\frac{1}{4}$
Hand.-Maats..	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*...	4	73
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	$72\frac{3}{4}$
Certificaten...	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{8}$	Inschr. Assig..	6	
Frankrijk.			Certific. dito..	6	
Obligatiën...	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe....	1	$18\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$	Obligatiën...	4	64...
Dito Buitenl..	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	$32\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$			
Bew. Sp. Com.			Metalliek ...	5	66...
Amort. Schuld.		$4\frac{13}{16}$	Dito bet. Amst.	5	75...
Portugal.			Dito lett. B. ..	5	75...
Londen nieuwe.	3	$36\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	Dito 1847 ...	$2\frac{1}{2}$	38...
Dito uitgest..	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	38...

Aand. Rijn-Spoorw. $4\frac{1}{2}$ pct. 101; Polen Loten ... *f* 138; Mexic., te Lond. 3 pct. $21\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$; dito Onb...

De markt blijft ten gevolge van eenige verkoopen ... hoofdsoorten van binnenl. en buitenl. effecten over... zeer ongunstig gestemd, (vooral ten opzigte van Oo... na bereids eene neiging van verderen vooruitgang ... hebben.

FRANKFORT, Dingsdag 24 Oct. Metalliek 5 p... Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. $16\frac{3}{16}$.

LONDEN, Woensdag 25 October. Consols op t. 94... N. Mexic. 3 pct. 23, $\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $71\frac{1}{2}$; Ecuador ... Gren. Uitg. 6; Sardinie 5 pct. 88; Spanje buitenl. ... $37\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$; dito Certific. $5\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito Pas... $4\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 84; dito 5 pct. $95\frac{1}{2}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ ... 61; dito 4 pct. 91; Turksche leening $2\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$.

PARIJS, Woensdag 25 October. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 98.50; ... 3 pct. 76.05; Sp. binn. 3 pct. 33; dito 1 pct. $18\frac{3}{8}$; ... Metall. 5 pct. 83.

WEENEN, Woensdag 25 October. N. Metall. 84; N. Leen... $97\frac{1}{2}$; Bankactien 1233; Lomb. $92\frac{1}{2}$; Wissel op Londen ... 11.48; dito op Parijs $142\frac{1}{2}$; Zilver $23\frac{1}{2}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.